

20 czerwca odbyło się pierwsze w bieżącym roku posiedzenie Zarządu Głównego, dotyczące w większości aktualnych spraw organizacyjnych. Uczestniczyli w nim członkowie ZG, prezesi Zarządów Wojewódzkich i Okręgowych, prezes Głównej Komisji Rewizyjnej Bogdan Klimecki oraz członkowie Głównego Sądu Koleżeńskiego. Obrady, w oparciu o przyjęty jednogłośnie porządek, prowadził prezes Zarządu Głównego płk dr Czesław Lewandowski.

Z UMIARKOWANYM OPTYMIZMEM

Minutą ciszą uczczono pamięć zmarłych ostatnio weteranów, w tym Honorowego Prezesa Wielkopolskiego Zarządu Wojewódzkiego dr. Mariana Króla, prezesa Lubelskiego Zarządu Wojewódzkiego płk. Henryka Czerkasa i byłego prezesa Wielkopolskiego ZW Mirosława Grzędowskiego.

Na wniosek Zarządu Głównego, Edmundowi Błaszczkowi, wieloletniemu prezesowi ZO w Jeleniej Górze, przyznano tytuł Honorowego Prezesa Zarządu Okręgowego w Jeleniej Górze.

Sekretarz generalna ZG Elżbieta Sadyńska przekazała informację o działalności Prezydium ZG w okresie od poprzedniego posiedzenia, 15 grudnia 2023 r., skupiając uwagę na najważniejszych wydarzeniach: przedstawiciele Związku uczestniczyli 17 stycznia w obchodach rocznicy wyzwolenia Warszawy, 28 stycznia w uroczystościach z okazji 80. rocznicy powołania 27 Wołyńskiej Dywizji AK; w rocznicę przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową kierownictwo Związku złożyło kwiaty przed pomnikami gen. Grota-Roweckiego i Polskiego Państwa Podziemnego. Członkowie ZG z preze-

sem płk. Czesławem Lewandowskim oraz prezes Pomorskiego ZW Lidia Kusz złożyli kurtuazyjną wizytę prezydentowi Lechowi Wałęsie, po której wzięli udział w posiedzeniu Pomorskiego ZW. 6 marca, prezes Lewandowski z sekretarzem generalną Elżbietą Sadyńską oraz dyrektorem Biura ZG Krzysztofem Rinasem złożyli wizytę nowo powołanemu szefowi UdSKIOR Lechowi Parellewi. Kierownictwo Związku obecne było w Kołobrzegu w rocznicę wyzwolenia miasta, na uroczystości rocznicowej powstania w warszawskim getcie oraz z okazji Narodowego Dnia Zwycięstwa. Relacje z udziału przedstawicieli ZG w obchodach 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino zostały opublikowane w „Polsce Wierni” w numerach czerwcowym i lipcowym.

Po przedstawieniu przez główną księgową Agnieszkę Kosno informacji o sytuacji finansowej Związku, członkowie ZG przyjęli uchwały zatwierdzające: sprawozdanie ZKRPIBWP za rok 2023 i budżet Związku na rok 2024.

Członkowie ZG zaakceptowali również podjętą przez Prezydium ZG uchwałę w sprawie uhonorowania szablą oficerską z dedy-

kacją kombatantów wchodzących w skład Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość RP, którzy po 1 marca br. będą obchodzili Jubileusz 100. urodzin.

W związku z rezygnacją: Edmunda Błaszczyka z funkcji członka ZG oraz Dawida Binemanna-Zdanowicza ze stanowiska wiceprezesa ZG, z zachowaniem członkostwa w Prezydium ZG, powołano na członka ZG i wybrano na wiceprezesa ZG dyrektora Biura ZG mec. Krzysztofa Rinasa.

Następnie, w bloku informacji zapoznano obecnych z ważnymi dla Związku sprawami, z których część została zakończona, a pozostałe znajdują się w fazie załatwiania.

Prezes płk Czesław Lewandowski poinformował o rozmowach ze stowarzyszeniami kombatantskimi w sprawie powołania Federacji grupującej organizacje zrzeszające Weteranów Walk o Niepodległość RP. Na list intencyjny skierowany do dziewięciu organizacji pozytywnie odpowiedziały cztery. Z pozostałymi, w tym ze Związkiem Inwalidów Wojennych RP, prowadzone są rozmowy. Odmownej odpowiedzi udzielił Związek Powstańców Warszawskich.

Na początku roku kierownictwo Związku odbyło wiele oficjalnych i okazjonalnych spotkań z przedstawicielami niektórych resortów, które przynoszą już pierwsze rezultaty. Przykładem może być spotkanie z minister ds. Polityki Senioralnej Marzeną Okty-Drewnowicz, szefem UdSKIOR ministrem Lechem Parellem, Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bożeną Żelazowską. Nawiązano robocze kontakty z Ministerstwem Obrony Narodowej i doprowadzono przy współudziale Związku do długo oczekiwanych zmian w V rozdziale „Ceremoniału Wojskowego Sił Zbrojnych RP” – „Ogólne Zasady Organizowania Uroczystości Pogrzebowych z Udziałem Wojskowej Asysty Honorowej”.

O posiedzeniu Komisji Statutowej, które odbyło się pod koniec maja z udziałem prezesa Czesława Lewandowskiego, poinformował jej przewodniczący mec. Krzysztof Rinas. Prace prowadzone były w oparciu o projekt statutu przedstawiony na VIII Kongresie Związku. Rozpatrywano m.in. zapisy rozdziału III obecnego Statutu – „Członkowie, ich prawa i obowiązki”. W wyniku dyskusji zaproponowano zapis zrównujący prawa i obowiązki wszystkich członków bez względu na posiadane uprawnienia. Uzgodniono, że kolejne spotkanie Komisji odbędzie się w późniejszym terminie.

Prezes płk Waldemar Baranowski poinformował, że Nadzwyczajny Zjazd Mazowieckiego ZW został zwołany na wniosek Zarządu Głównego, z powodu braku reprezentatywności w uprzednio wybranym Zarządzie i nieobecności Kół z okręgu świętokrzyskiego i ciechanowskiego. Nadzwyczajny Zjazd powołał 21 marca nowy MZW, w skład którego weszli przedstawiciele Kół z Mazowsza oraz innych regionów. Najważniejszym zadaniem nowego MZW jest integracja z terenowymi Kołami.

Miesięcznik „Polsce Wierni”, którego nakład wynosi 1000 egz., jest pozytywnie oceniany przez czytelników zarówno w kraju, jak i za granicą, bo i tam ma swoich odbiorców. Niestety, zadowalające oceny nie przekładają się na liczbę prenumeratorów, która mimo starań Zarządu Głównego, Zarządów Wojewódzkich i Okręgowych nie ulega po-

prawie. Nie przyniosły wyników apele i pisma kierowane do samorządów, kuratorów, pełnomocników ds. kombatantów. Jak poinformował red. Michał Izdebski, na blisko 20 tys. członków Związku miesięcznik prenumeruje indywidualnie nieco ponad 1%. Nie lepiej przedstawia się sprawa w odniesieniu do Kół.

Nowa sytuacja polityczna w kraju, zmiana władz administracyjnych i samorządowych stwarzają nadzieję na lepszą współpracę i są już pierwsze sygnały z Katowic, Gdańska, Opola, że problem dotarcia z miesięcznikiem np. do kuratorów, szkół, bibliotek, Domów Pomocy Społecznej ulegnie poprawie.

Informację dotyczącą odznaczeń państwowych i związkowych oraz awansów na pierwszy i kolejne stopnie wojskowe omówił, w oparciu o informacje z Ministerstwa Obrony Narodowej, wiceprezes ZG Zbigniew Gołąbek. Wynika z niej, że wiele kierowanych do MON wniosków nie spełnia wymogów formalno-prawnych, np. sporządzane są na nieaktualnych formularzach, bez wymaganych pieczęci i podpisów osób funkcyjnych. Wiele składanych jest z pominięciem opinii szefa UdSKIOR. W sprawach tych Zarządy Wojewódzkie i Okręgowe otrzymują dodatkowe informacje.

W ożywionej dyskusji, związanej z problematyką posiedzenia, głos zabrali: Włodzimierz Czechowski (Katowice), Lidia Kusz (Gdańsk), Irena Chamielec (Opole), Romuald Józwiak (Olsztyn), Henryk Krudos (Szczecin), Jerzy Krzemiński (Bydgoszcz), Kazimierz Wilk (Wrocław), Mariusz Mikołajewski (Poznań).

Podsumowując obrady, prezes płk Czesław Lewandowski podziękował uczestnikom za przybycie, aktywność, rzeczowe podejście do podejmowanych spraw. Poinformował o przygotowywanych szkoleniach – instruktażach dotyczących m.in. współpracy z nowo wybranymi samorządami, pozyskiwania prenumeratorów „Polsce Wierni” oraz należytego sporządzania dokumentacji awansowo-odznaczeniowej.

Plenarne obrady Zarządu Głównego zakończono wspólnym obiadem.

MIZ

KRZYSZTOF RINAS

Wiceprezes Zarządu Głównego ZKRPiBWP

Urodził się 21 stycznia 1982 r. w Koszalinie. Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW. Adwokat wpisany na listę Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie w 2013 r. W latach 2015-2018 wiceburmistrz Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy.

Od 2016 r. członek Koła Warszawa Mokotów i Wilanów ZKRPiBWP, a obecnie członek Zarządu Mazowieckiego Zarządu Wojewódzkiego. Od 2019 r. współpracownik i pełnomocnik Zarządu Głównego ZKRPiBWP. Dyrektor Biura ZG.

Z ramienia Zarządu Głównego organizator i koordynator uroczystości patriotycznych i rocznicowych, związanych przede wszystkim z okresem II wojny światowej, oraz pogrzebowych w Warszawie i w całej Polsce. Zaangażowany w organizowanie wsparcia prawnego i rzeczowego na rzecz kombatantów i osób represjonowanych (m.in. podczas pandemii). Współpracuje z innymi związkami i stowarzyszeniami kombatanckimi. Odpowiada za współdziałanie z instytucjami państwowymi, samorządowymi, jednostkami Wojska Polskiego, szkołami i uczelniami wyższymi na terenie całego kraju w zakresie wsparcia Związku i kombatantów.

Uczestniczył w pracach podjętych przez Senat RP w listopadzie 2022 r. nad nowelizacją ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz ustawy o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR.

Opiekun miejsc pamięci – pomników i cmentarzy w Warszawie i na Mazowszu. Współinicjator powstania, na wniosek Stowarzyszenia Żołnierzy BCH, pomnika Żołnierzy BCH na warszawskim Mokotowie (2017-2019), za co został odznaczony Medalem Pro Patria. Autor projektu rewitalizacji Pomnika Kościuszkowców na warszawskiej Pradze, w ramach edycji 2022 Budżetu Obywatelskiego m.st. Warszawy.

Ordynik integracji środowisk kombatanckich oraz pluralistycznego i równego traktowania przez Rzeczypospolitą Polską wszystkich osób z uprawnieniami kombatanckimi oraz organizacji ich zrzeszających. Za pracę na rzecz środowisk kombatanckich był wielokrotnie odznaczany medalami i odznaczeniami związkowymi.

Na posiedzeniu ZG 20 czerwca 2024 r. został powołany na członka Zarządu Głównego i wiceprezesa ZG ZKRPiBWP.

Hobby wiceprezesa to: historia najnowsza, falerystyka, wędkarstwo.

LARUM GRAJĄ!

Rosja jest trupem. Popełniła samobójstwo. To, co stało się w Ukrainie unieważniło jej przeszłość – stwierdził Paweł Reszka w książce „Stolik z widokiem na Kreml” (wyd. Wielka Litera, 2024). Trudno o trafniejszą ocenę.

Rosjanie nie mają już żadnego prawa być dumni ze swej historii. Nie mogą szczyć się zdobyciem Berlina; podeptali pamięć o milionach swoich poległych żołnierzy. Zniszczyli budowany przez lata w swojej kinematografii obraz prostych, ale straceńczo odważnych, wiernych ideałom oficerów i szeregowych. Zrobili pośmiewisko ze swoich weteranów. Ich telewizja pokazywała niedawno ostatnich żyjących kombatantów, zajadających łąpczywie na piknikach bułki z serem. Obwieśzeni medalami zapijali swój los.

Kiedyś świat patrzył na takie obrazy z pobłażaniem, ale i z szacunkiem; doceniano olbrzymi wysiłek tego narodu w walce z hitlerowskim faszyzmem, a dziś... Tę sławę Putin zniszczył. Rozpętał hybrydową, tchórzliwą, podstępą i okrutną wojnę, która zamknęła na lata (na wieki) wieko od trumny Rosji, takiej jaką była dotychczas.

Do zbrodniarza dołączył Łukaszenka. To, co obaj wyrabiają na granicy z Polską, jest tożsame z najpodlejszym chwytem stosowanym przez Niemców w Powstaniu Warszawskim – pędzeniem przed czołgiem kobiet i dzieci...

To już WOJNA. Inna niż poprzednie, ale równie okrutna i podstępna. Agresory z Moskwy i Mińska robią wszystko,

by naszemu państwu i społeczeństwu zaszkodzić jak tylko się da. Siłą pchają nieszczęśników z Azji i Afryki na polską granicę, tak jak kiedyś ich politrucy i komisarze zmuszali naszych, ale i swoich żołnierzy do forsowania Odry, Nysy... Ani kroku w tył!

Minister obrony narodowej Władysław Kosiniak-Kamysz, mówiąc o „Tarczy Wschód”, wyjaśnił, że bezpieczeństwo Polski jest oparte na trzech filarach: sile polskiej armii, sile sojuszy i na odporności społecznej. Stan podwyższonej gotowości w naszym kraju jest absolutnie niezbędny również w związku z narastającą aktywnością wrogich służb – niebezpieczeństwem sabotażu, podpażeń. Niezwykle ważna jest pełna wiedza obywateli na temat sytuacji kryzysowej oraz zaangażowanie społeczeństwa w poparcie planów zwiększenia bezpieczeństwa państwa.

Trudno jednak nie zgodzić się z wypowiedziami niektórych specjalistów, że to, co dzieje się na wschodniej granicy – ataki na funkcjonariuszy Straży Granicznej, wymaga głównie działań policyjno-porządkowych, a nie wojskowych. Dla zawodowego żołnierza służba przy granicznym ogrodzeniu jest niezwykle stresująca. Był szkolony, by szybko zlikwidować wroga – skutecznie zabić, bo inaczej tamten zabije jego. Gdy żołnierz ma przeciw sobie wojsko, wie jak się zachować. Był uczony celnego strzelania, a nie pogoni za śniadymi mężczyznami czy łapania kobiet i dzieci. Uchylenie się przed kamieniami, bułkami, prymitywnym oszczepem – nie

powinno dotyczyć liniowego żołnierza. Walka z cywilami dezorientuje i stresuje go, a nawet demoralizuje; osłabia bojową gotowość.

A jeszcze oskarżenia ze strony różnych pięknoduchów, że obrońcy granicy są okrutni, że łamią zasady humanitaryzmu! Jak można nie widzieć, że są to obrońcy naszego PAŃSTWA.

Od stuleci granice są strzeżone na świecie po to, by nikt obcy nie przekraczał ich nielegalnie. Nawet przemytnicy wiedzieli, czym grozi nieudana próba przejścia na teren innego kraju. Czy dzisiaj ci, którzy nawołują, by wpuszczać wszystkich chętnych, a proszącym o azyl zapewnić ochronę i opiekę, naprawdę słyszą, co mówią?

Prawdziwa pomoc dla zdeorientowanych „uchodźców” wymaga wysiłków postępowego świata, by ustały transporty imigrantów na Białoruś. Czy ktoś się tym zajmuje?

Wyciąganie konsekwencji prawnych w stosunku do żołnierzy, którzy na granicy użyli broni w samoobronie, by skutecznie odstraszyć napastników, jest jakimś strasznym nieporozumieniem i skandalem.

Na spotkaniu pokoleń, w 2021 r., Koła Rodzin i Przyjaciół Pułku 4 Ułanów Zaniemeńskich z prezesem ZKRPIBWP Januszem Maksymowiczem ówczesny dowódca 9 Warmińskiego Pułku Rozpoznawczego, kultywującego tradycje bojowe Ułanów Zaniemeńskich, nawiązał do fali niezasłużonych oskarżeń, z jakimi spotykają się żołnierze strzegący wschodniej granicy RP. Podkreślił, iż 30 lat te-

Dokończenie na str. 6 ➔

→ *Dokończenie ze str. 5*

mu złożył przysięgę, że będzie bronił granic naszego państwa do ostatniej kropli krwi i tak jak jego podwładni zostanie na zawsze tej przysiędze wierny.

Pułkownik – zasłużony komandos, były dowódca batalionów kawalerii powietrznej, żołnierz pokojowych misji w Libanie, Kosowie i Afganistanie, nie ukrywał żalu i oburzenia z powodu niesprawiedliwych oskarżeń, pomówień i obelg. Prezes ZKRPiBWP zapewnił go wówczas o pełnym poparciu przez środowisko kombatantów dla działań obrońców polskiej granicy. Poinformował o deklaracji solidarności z żołnierzami Straży Granicznej uchwalonej jednogłośnie przez przedstawicieli wszystkich związków kombatanckich w czasie posiedzenia Krajowej Rady ds. Kombatantów.

Dziwne, że do tej pory nasze społeczeństwo nie włączyło się do pomocy Straży Granicznej w uszczelnieniu granicy. Dlaczego nadal – w trudnych chwila-

ch, mundurowi nie mogą liczyć na pomoc tych, których bronią?

Mamy dziesiątki organizacji paramilitarnych, niosących na sztandarach patriotyczne hasła, różne stowarzyszenia i fundacje proobronne, liczne kluby sportowe, setki rekonstrukcyjnych grup pieszych i kawaleryjskich dających w całym kraju mnóstwo pokazów, jak nasi przodkowie walczyli z najeźdźcami i okupantami.

Rekonstruktorzy – osoby przebrane za szeregowych, podoficerów i oficerów, przy każdej okazji usiłują dać dowód także swej dzielności i ofiarności.

„Dowódcy” grup odtworzeniowych, rekonstrukcyjnych – pseudo rotmistrze, kapitanowie, porucznicy, piłsudczycy, a nawet „generałowie”, stoją dumnie na apelach pamięci, sprawiając wrażenie, że są ucieleśnieniem powstańców, strzelców, artylerzystów, szwoleżerów, ułanów, cichociemnych, niezłomnych, wyklętych, gotowych do obrony ojczyzny. Na piersiach wielu zaczyna brakować miejsca na baretki. Wi-

dać, że kochają mundury i gwiazdki nawet bardziej niż zawodowi żołnierze.

I choć od kilku lat źle dzieje się na naszej wschodniej granicy, nie widać żadnej inicjatywy ze strony tej licznej, rekonstrukcyjnej armii, by zaistnieć tam w prawdziwej potrzebie. A gdyby tak pokazać swą wartość, zaangażowanie i odwagę na granicy? Wiadomo, że quad nie wszędzie do trze, ale jeździec na koniu poradzi sobie w każdej sytuacji terenowej. Rekonstruktorzy oddziałów piechoty mogliby wesprzeć obrońców granic i organizacje pomocowe w odnajdywaniu nieszczęślików błąkających się po lasach i bagnach.

Potrzebni są pilnie patriotyczni wolontariusze **Ochotniczego Korpusu Obrony Pogranicza**, którzy odciążą Wojsko Polskie i wspomogą Straż Graniczną, między innymi w zmaganiach z krzywdzącą ich krytyką.

Włodzimierz Syta

WARSZAWA – NORMANDIA

6 czerwca br., w 80. rocznicę lądowania wojsk alianckich w Normandii, szef Urzędu do Spraw Kombatantów i OR **Lech Parell** wziął udział w uroczystości organizowanej przez Ambasadora Francji przed Pomnikiem 1 Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka w Warszawie.

Po odegraniu hymnów państwowych, przemówienie wygłosił Jego Ekscelencja Etienne de Poncins. Następnie delegacje władz państwowych, wojskowych i samorządowych oraz przed-

stawiciele stowarzyszeń złożyły wieńce i wiązanki kwiatów przed Pomnikiem 1 Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka przy pl. Inwalidów w Warszawie.

Na zakończenie obchodów Orkiestra Reprezentacyjna Wojska Polskiego odegrała *Sonnerie Aux Morts* – tradycyjną francuską melodię wojskową towarzyszącą tego typu uroczystościom oraz minutą ciszy uczczono poległych i zmarłych żołnierzy 1 Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka.

Za UdSKIOR

KALENDARIUM POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

LIPIEC 1944 r.

20 listopada 1943 r. gen. Tadeusz Komorowski „Bór” wydał rozkaz o rozpoczęciu Akcji „Burza”: *Wobec wkraczającej na ziemie nasze regularnej armii rosyjskiej wystąpić w roli gospodarza. Należy dążyć do tego, aby naprzeciw wkraczającym oddziałom sowieckim wyszedł polski dowódca mający za sobą bój z Niemcami i wskutek tego najlepsze prawo gospodarza... Miejscowy dowódca polski winien się zgłosić wraz z mającym się ujawnić przedstawicielem cywilnej władzy administracyjnej u dowódcy oddziałów sowieckich i stosować się do jego życzeń.*

W planie „Burzy” nie zakładano początkowo prowadzenia walk w Warszawie. Jednak na początku lipca 1944 r. premier Stanisław Mikołajczyk zapytał Delegata Rządu: *Czyście rozpatrywali kwestię powstania na wypadek rozsyпки Niemców, ewentualnie częściowego powstania, gdzie by władzę przed przyjsciem Sowietów objął Delegat Rządu i Komendant Armii Krajowej?* Depeszę tę uznano w kraju za przyzwolenie podjęcia decyzji o wybuchu powstania w Warszawie.

Wspominając tamte dni, Władysław Bartoszewski w jednym z wywiadów powiedział: *Dla nas Powstanie było oczywiste – my albo oni. Wóz albo przewóz.*

↳ **14 LIPCA 1944, PIĄTEK,**
18 dni przed Powstaniem

Gen. Tadeusz Komorowski „Bór” pisał: *Przy obecnym stanie sił niemieckich w Polsce i ich przygotowaniach przeciwpowstańczych, polegających na rozbudowie każdego budynku zajętego przez oddziały, a nawet urzędy, w obronne fortece z bunkrami i drutem kolczastym powstanie nie ma widoków powodzenia.*

↳ **21 LIPCA 1944, PIĄTEK,** *11 dni przed Powstaniem*

Na spotkaniu generalów: Tadeusza Komorowskiego „Bora”, komendanta głównego AK, Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka”, zastępcy szefa Sztabu KG AK do spraw operacyjnych, i Tadeusza Pełczyńskiego „Grzegorza”, szefa Sztabu KG AK, zapadła decyzja o podjęciu walk w stolicy. Głównym pomysłodawcą był gen. Leopold Okulicki. Komorowski wspominał, że

Warszawa, wiosna 1944 r.

Okulicki powiedział: przez zajęcie Warszawy przed zajęciem jej przez Rosjan musiała się Rosja zdecydować: albo uznać nas, albo siłą złamać na oczach świata. Pozostało tylko ustalenie terminu wybuchu powstania.

➔ **22 LIPCA, SOBOTA, 10 dni przed Powstaniem**

Depesza gen. Komorowskiego do Londynu: *Do Polski wkraczają Sowiety, których celem jest, między innymi, zlikwidowanie niepodległości Polski, a co najmniej politycznego podporządkowania się Sowietom po okrojeniu od Wschodu. Jest konieczne, by świadomość tego przeniknęła wszystkie czynniki życia polskiego, a przede wszystkim kierownicze.*

➔ **25 LIPCA, WTOREK, 7 dni przed Powstaniem**

Depesza gen. Komorowskiego „Bora” do Naczelnego Wodza gen. Kazimierza Sosnkowskiego: *Jesteśmy gotowi w każdej chwili do walki o Warszawę. Przybycie do tej walki Brygady Spadochronowej będzie miało olbrzymie znaczenie polityczne i taktyczne. Przygotujcie możliwość bombardowania na nasze żądanie lotnisk pod Warszawą. Moment rozpoczęcia walki zameldujcie.*

Odpowiedź gen. Sosnkowskiego: *W obliczu szybkich postępów okupacji sowieckiej na terytorium kraju trzeba dążyć do zaoszczędzenia substancji biologicznej narodu w obliczu podwójnej groźby eksterminacji.*

➔ **26 LIPCA, ŚRODA, 6 dni przed Powstaniem**

Depesza premiera Stanisława Mikołajczyka: *Na posiedzeniu Rządu RP zgodnie zapadła uchwała upoważniająca Was do ogłoszenia powstania w momencie przez was wybranym. Jeśli możliwe, uwiadomcie nas przed tym. Odpis przez wojsko dla komendanta AK. Mikołajczyk, udający się pod koniec lipca na rozmowy ze Stalinem, liczył, że ewentualny wybuch powstania w stolicy będzie jego kartą przetargową w negocjacjach z dyktatorem.*

➔ **28 LIPCA, PIĄTEK, 4 dni przed Powstaniem**

Brytyjskie MSZ poinformowało ambasadora Edwarda Raczkińskiego, że AK nie może liczyć na brytyjską pomoc dla powstania.

➔ **29 LIPCA, SOBOTA, 3 dni przed Powstaniem**

Gen. Sosnkowski do gen. Komorowskiego: *Walka z Niemcami musi być kontynuowana w formie „Burzy”. Natomiast w obecnych warunkach jestem bezwzględnie przeciwny powstaniu powszechnemu, którego sens historyczny musiałby z konieczności wyrazić się w zamianie jednej okupacji na drugą... Wasza ocena sytuacji niemieckiej musi być bardzo trzeźwa i realna. Omyłka pod tym względem*

kosztowałaby bardzo wiele. Trzeba jednocześnie skupić wszystkie siły polityczne, moralne i fizyczne dla obrony przeciwko aneksyjnym planom Moskwy.

O godz. 20.15 Radio Moskwa wezwało ludność Warszawy do natychmiastowego podjęcia walki z Niemcami: *Wojska sowieckie nacierają gwałtownie i zbliżają się do Pragi. Nadchodzą, aby*

przynieść nam wolność... Ludu Warszawy! Do broni!... Uderzcie na Niemców!... Pomóżcie Czerwonej Armii... Milion ludności Warszawy niech stanie się milionem żołnierzy, którzy wypędzą niemieckich najeźdźców i zdobędą wolność!

➔ **30 LIPCA, NIEDZIELA, 2 dni przed Powstaniem**

Jan Nowak-Jeziorański, emisariusz z Londynu, poinformował podczas spotkania z dowódcami AK, że Warszawa nie może liczyć na rzuty broni i wysłanie brygady spadochronowej, oraz, że: *efekt Powstania i wpływ na rządy i opinię publiczną w obozie sojusznicznym będzie burzą w szklance wody.*

➔ **31 LIPCA, PONIEDZIAEK,**

1 dzień przed Powstaniem

Na przedpołudniowej naradzie KG AK zdecydowano, że z uwagi na niejasną sytuację, walki nie zostaną podjęte 1 sierpnia, chociaż trzy osoby z gen. Okulickim na czele opowiadały się za jak najszybszym podjęciem walki. Kolejną odprawę wyznaczono na godz. 18.00. Ok. 17.00 w sztabie zameldował się płk Antoni Chruściel „Monter”, który poinformował, że sowieckie czołgi są już na przedmieściach Pragi. W tej sytuacji należy, jego zdaniem, podjąć walkę natychmiast, aby nie okazało się, że jest już za późno.

Wahający się jeszcze „Bór”, podjął decyzję o wybuchu powstania 1 sierpnia. Wspominał: *Tegoż dnia komendant Okręgu Warszawa-Miasto, „Monter”, oczekiwany był w kwaterze głównej o godzinie 6 po południu. Zjawił się niespodziewanie o piątej, z wiadomością, że sowieckie oddziały pancerne wdarły się w przyczółek niemiecki, zdeorganizowały jego obronę i że Radość, Miłosna, Okuniew, Wólomin i Radzymin są już w rękach rosyjskich. Po krótkiej naradzie uznałem, że nadszedł właściwy moment do rozpoczęcia walki o Warszawę.*

Ok. 19.00, ze swojej kwatery przy ul. Filtrowej 68, „Monter” wysłał rozkaz: *Alarm – do rąk własnych Komendantom Obwodów... Nakazuję „W” dnia 1.8. godzina 17. Adres m. p. Okręgu: Jasna nr 22 m. 20 czynny od godziny „W”. Otrzymanie rozkazu natychmiast kwitować. Wyznaczenie godziny „W” na 17.00 uzasadniał panującym o tej porze na ulicach tłokiem, który umożliwi żołnierzom podziemia dotrzeć niepostrzeżenie na miejsca zbierek. Ze względu na rozpoczynającą się o 20.00 godzinę policyjną, niektóre pododdziały otrzymały rozkaz następnego dnia, co spowodowało niepełną mobilizację sił i środków Okręgu.*

Po zakończeniu narady, do KG AK przybył szef Wydziału II KG AK płk Kazimierz Iranek-Osmecki „Jarecki”, który zanegował informację „Montera”. Gen. Komorowski uznał jednak, że jest już za późno na cofnięcie decyzji i odwołanie akcji.

cdn

Andrzej Wolski

O TYM WARTO WIEDZIEĆ

Przedstawiamy Państwu STRUKTURĘ ORGANIZACYJNĄ UdSKIOR

PUNKT INFORMACYJNY

Pokój N041

Wejście od ul. Żurawiej 3/5

Czynny od poniedziałku do piątku
w godz. 8:15-13:00, 13:30-16:15;
tel. 22 276 77 77

e-mail: info@kombatanci.gov.pl

GABINET SZEFA URZĘDU

Dyrektor Wojciech Lesiak

tel. 22 276 77 01

fax 22 250 52 03; e-mail:

wojciech.lesiak@kombatanci.gov.pl

Gabinet szefa Urzędu zapewnia obsługę działań wykonywanych bezpośrednio przez szefa Urzędu i utrzymuje kontakty z mediami w celu zapewnienia rzetelnej informacji o działalności Urzędu. Współpracuje z krajowymi i zagranicznymi stowarzyszeniami zrzeszającymi kombatantów i ofiary represji, fundacjami i organizacjami społecznymi współdziałającymi z ruchem kombatanckim. Prowadzi analizy problemowe na tematy związane z prawem kombatanckim oraz opracowuje wnioski o przyjęcie przez szefa Urzędu patronatu honorowego lub wstąpienie szefa Urzędu do komitetu honorowego, związane z realizacją zadań upamiętniających tradycje walk o niepodległość państwa polskiego.

DYREKTOR GENERALNY

Andrzej Bida

tel. 22 270 72 08

fax 22 250 52 02; e-mail:

andrzej.bida@kombatanci.gov.pl

BIURO DYREKTORA GENERALNEGO

Dyrektor Tomasz Lis

tel. 22 270 72 08; e-mail:

tomasz.lis@kombatanci.gov.pl

Biuro Dyrektora Generalnego współpracuje z parlamentem, Kancelariami Prezydenta RP i Prezesa Rady Ministrów, ministerstwami i urzędami centralnymi, przygotowując i opiniując projekty zmian w prawie kombatanckim. Zajmuje się obsługą prawną Urzędu, a jego pracownicy reprezentują Urząd w postępowaniach przed sądami powszechnymi. Biuro sprawuje również obsługę kadrową i szkoleniową pracowników Urzędu oraz prowadzi ich sprawy socjalne.

W kompetencjach Biura znajduje się ponadto wydawanie legitymacji potwierdzających posiadanie uprawnień kombatanckich, uprawnień przysługujących wdowom i wdowcom po kombatantach lub ofiarach represji, legitymacji dla członków Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej, legitymacji dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych, legitymacji dla osób deportowanych do pracy przymusowej lub osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę lub ZSRR, zaświadczeń dla żołnierzy-górników potwierdzających prawo do bezpłatnych leków oraz przywileje w zakresie opieki zdrowotnej.

DEPARTAMENT WSPÓLPRACY ZE STOWARZYSZENIAMI I EWIDENCJI

Dyrektor Katarzyna Kwiatkowska
tel. 22 276 77 97; e-mail:

katarzyna.kwiatkowska@kombatanci.gov.pl

Departament Współpracy ze Stowarzyszeniami i Ewidencji prowadzi sprawy o przyznanie uprawnień przysługujących kombatantom, w tym weteranom wojennym, a także ofiarom represji oraz wdowom i wdowcom po nich pozostałym – na podstawie przepisów ustawy z 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. z 2022 r., poz. 2039). Departament realizuje również ustawę z 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjo-

nowanych z powodów politycznych (Dz.U. z 2023 r., poz. 388 ze zm.) poprzez wydawanie decyzji w sprawach o potwierdzenie statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych. Do zadań Departamentu należy także rozpatrywanie spraw o przyznanie uprawnień określonych w ustawie z 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR (Dz.U. z 2021 r., poz. 1818), potwierdzanie okresów świadczenia pracy po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r., niewykonywania pracy przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych oraz okresu pozbawienia możliwości wykonywania zawodu przed 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych – na podstawie dyspozycji art. 117, ust. 4 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1251). Od 21 września 2020 r. Departament rozpoznaje również wnioski o przyznanie świadczenia pieniężnego przysługującego Sybirakom, na podstawie ustawy z 14 sierpnia 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz.U. z 2021 r., poz. 2029).

Niezwykle ważnym obszarem działalności Departamentu Współpracy ze Stowarzyszeniami i Ewidencji są zadania związane z udzielaniem pomocy pieniężnej Podopiecznym Urzędu: kombatantom oraz ofiarom represji, osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych oraz cywilnym niewido-

ZMIANY W CEREMONIALE WOJSKOWYM SIŁ ZBROJNYCH RP

Decyzją Nr 32/MON ministra Obrony Narodowej, z 25 kwietnia 2024 r. (Dziennik Urzędowy MON 2024, poz. 43) wprowadzono oczekiwane zmiany w „Ceremoniale Wojskowym Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” — Rozdział V „Uroczystości pogrzebowe” pkt 1 „Ogólne zasady organizowania uroczystości pogrzebowych z udziałem wojskowej asysty honorowej”. Dokonanie zmian jest w dużej mierze efektem licznych postulatów i listów kierowanych do ministerstwa, w których podnoszono problem nieuzasadnionych często odmów udziału asysty wojskowej w ceremoniach pogrzebowych weteranów, zwłaszcza żołnierzy 1 i 2 Armii Wojska Polskiego.

Odnoszące się do tej kwestii postanowienia w Decyzji brzmią następująco:

Podczas uroczystości pogrzebowej wojskowa asysta honorowa może składać się z: kompanii honorowej (pododdziału honorowego z pocztem sztandarowym lub pododdziału bez pocztu sztandarowego/ chorągwiwnego), żołnierzy wyznaczonych na posterunek honorowy, żołnierzy do niesienia poduszek z odznakami orderów i odznaczeń, żołnierzy do niesienia wieńców i wiązanek, żołnierzy do posługi liturgicznej, orkiestry wojskowej, trębacza i werblisty... Wojskowej asysty honorowej nie wyznacza się do udziału w uroczystościach pogrzebowych żołnierzy (osób), którzy zostali skazani prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwa popełnione umyślnie.

Podjęmując decyzję dowódca garnizonu może zasięgnąć opinii rodziny zmarłego, organizatora uroczystości pogrzebowej, właściwych dowódców jednostek (instytucji) wojskowych (dotyczy żołnierzy w służbie czynnej), przewodniczących organizacji i środowisk kombatanckich, właściwych organów rządowych lub samorządowych lub kierowników urzędów państwowych.

Decyzja zawiera wzory formularzy wniosków o skierowanie wojskowej asysty honorowej do udziału w uroczystości pogrzebowej.

→ Dokończenie ze str. 23

mym ofiarom działań wojennych, a także wsparcia w korzystaniu z przyśługujących im uprawnień w zakresie pomocy socjalnej oraz opieki zdrowotnej. Poza zadaniami wynikającymi wprost z ustaw, Departament przygotowuje i realizuje programy dedykowane poszczególnym grupom Podopiecznych, pozwalające na udzielanie celowego wsparcia finansowego w szczególności na pokrycie kosztów zakupu aparatów słuchowych, czy pobytu w sanatorium.

W ramach Departamentu działa także archiwum zakładowe oraz punkt informacyjny Urzędu do Spraw Kombatanatów i Osób Represjonowanych.

DEPARTAMENT UROCZYŚCIOŚCI

Dyrektor płk Artur Frączek
tel. 22 276 77 24
fax 22 250 52 04; e-mail:
artur.fraczek@kombatanci.gov.pl

Zastępca dyrektora
płk Mariusz Tomalski
tel. 22 276 77 36; e-mail:
mariusz.tomalski@kombatanci.gov.pl

Departament Uroczystości organizuje i współorganizuje uroczystości rocznicowe oraz kombatanckie w kraju i za granicą, prowadzi i koordynuje realizację innych przedsięwzięć związanych z kultywowaniem tradycji walk o niepodległość Rzeczypospolitej oraz pamięci ofiar wojny i okresu powojennego. Współpracuje z zagranicznymi i międzynarodowymi organizacjami kombatanckimi oraz urzędami administracji publicznej zajmującymi się sprawami polskich kombatanatów i ofiar represji poza granicami kraju. Sporządza roczne plany uroczystości organizowanych lub współorganizowanych przez Urząd. Ponadto opiniuje i sporządza wnioski o nadanie przez Prezydenta RP orderów i odznaczeń osobom szczególnie zasłużonym w walkach o suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej, a także opiniuje wnioski o mianowanie na pierwszy i kolejne stopnie oficerskie. Przygotowuje i przedkłada Ministrowi Obrony Narodowej projekty postanowień Prezydenta RP oraz decyzji personalnych Ministra Obrony Narodowej w spra-

wach mianowania kombatanatów na pierwszy i kolejne stopnie oficerskie (przedstawianych na podstawie ustawy z 24 lipca 1999 r. o szczególnych zasadach, warunkach i trybie mianowania na wyższe stopnie wojskowe żołnierzy uczestniczących w walkach o wolność i niepodległość Polski podczas II wojny światowej i w okresie powojennym – Dz.U. z 1999 r. nr 72, poz. 804 z późn. zm.). Opiniuje wnioski o mianowanie na wyższe stopnie wojskowe osób przedstawianych na podstawie art. 76 ust. 8 p. 1, 2 i 4 ustawy z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2015 r. poz. 827 z późn. zm.), przedkładane do Urzędu przez dyrektora departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr. Realizuje również postanowienia zawarte w ustawie z 17 października 2003 r. o ustanowieniu Krzyża Zestąńców Sybiru (Dz.U. z 2003 r. nr 225, poz. 2230). Weryfikuje wnioski o przyznanie wyróżnień honorowych nadawanych przez szefa Urzędu.